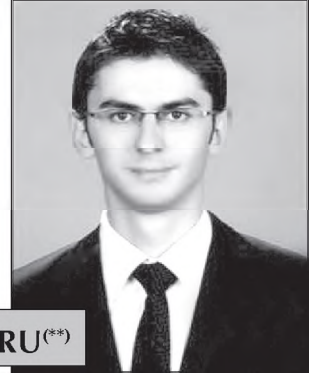

Fatih TARAKÇI^(*)Murat Talha PERU^(**)

YABANCI FON KAZANÇLARININ VERGİLENDİRİLMESİ

ÖZET

2009 yılında hükümet tarafından yapılan açıklamalarda hedef olarak belirlenen İstanbul'un Uluslararası Finans Merkezi olması gayesi ile yasalaşan 6322 Sayılı Kanunun 35. maddesi beraberinde Kurumlar Vergisi Kanunu'na eklenen yeni bir madde getirmiştir. 5520 sayılı Kurumlar Vergisi Kanunu'nda 5/A maddesi'nde yerini alan bu hüküm ile yerli ve yabancı fonların vergilendirilmesi hususunda mevcut eşitsizlik giderilmiş olup; Yabancı Fonların, Türkiye'de yatırım yapmalarının ve söz konusu fonların Türkiye'den yönetilmesinin teşviki anlamında gerekli düzenlemeler yapılmıştır.

Kanun maddesindeki şartların sağlanması durumunda Türkiye'de kurulmuş olan Portföy Yönetim Şirketleri, söz konusu yabancı fonların Türkiye'deki işyeri ve daimi temsilcisi sayılmayacaktır.

Anahtar Kelimeler:

Yabancı Fon Kazançları, Portföy Yönetim Şirketi, Kurumlar Vergisi İstisnası, Kurumlar Vergisi Kanunu 5/A,

1- GİRİŞ

Günümüzde yabancı sermaye yatırımları temel olarak iki ana yapıda gerçekleşmektedir. Bunlar yabancı sermayenin yaptığı doğrudan yatırımlar ve portföy yatırımlarıdır. Yabancı bir sermayenin geldiği ülkede yeni bir tesis kurması veya var olan bir tesisi satın alması doğrudan doğruya bir yatırım türüdür. Yabancı sermayenin muhtelif sermaye piyasası araçları ile bir başka ülkede gerçekleştirdiği işlemler ise birer portföy yatırımdır. Portföy yatırımları ekonomi literatüründe "Sıcak Para" olarak adlandırılan, doğrudan fiziki yatırıma dönüşmeyen, çeşitli sermaye piyasası araçları ile gerçekleştirilen

^(*) Vergi Müfettiş Yardımcısı

^(**) Vergi Müfettiş Yardımcısı

yatırımlar anlamına gelen bir terimdir. Yabancı Fon Kazançlarının Vergilendirilmesi konulu 5520 sayılı Kurumlar Vergisi Kanunu'nun¹ 5/A maddesi, ülkemize yapılmış bu portföy yatırımları sonucu elde edilen kazançları konu almaktadır. Bu kapsamda 6322 sayılı kanunun² 35. Maddesi ile *Yabancı Fon Kazançlarının* vergilendirilmesi hususunda getirilen yeni hükümler ve şartları, yeni düzenleme ile ne amaçlandığı, konulan hedefler açısından getirilen uygulamanın isabetli olup olmadığı ve olası sonuçları, makalemizde 6322 sayılı kanunla yapılan son değişiklik öncesi durum ile karşılaştırmalı olarak değerlendirilecektir.

2- 6322 SAYILI KANUN GEREKÇESİ

6322 sayılı kanunun gerekçesi,³ söz konusu kanun değişikliği ile amaçlanan hususları hem genel hem de madde bazında ortaya koymuştur. Söz konusu metnin Genel Gerekçe bölümünde, "İstanbul'un Uluslararası bir finans merkezi olması yolunda, Türkiye'de kurulacak ve uluslararası fonları yönetecek portföy yönetim şirketleri ve bunların yönettiği yabancı fonlar için teşvik edici vergi düzenlemeleri yapılmaktadır." denmiştir. Ayrıca gerekçelerin madde bazında ele alındığı kısımda, Kurumlar Vergisi Kanunu'na 5/A maddesi ile eklenen *Yabancı Fon Kazançlarının Vergilendirmesi* hükmüne geniş yer ayrılmış olup; özetle, bugüne kadar fon yönetim şirketlerinin Türkiye'de ofis açmalarına engel olarak görülen vergi düzenlemelerinin değiştirildiği, durumun Türkiye için bir avantaj haline dönüştürüldüğü, finans piyasalarının derinleştirilmesi ve geliştirilmesi amacıyla yabancı fonların ülkemizden yönetilmesinin teşvik edildiği belirtilmiştir.

3- 6322 SAYILI YASA ile 5520 SAYILI KURUMLAR VERGİSİ KANUNU'NA EKLENEN 5/A MADDESİ

1) Bu Kanunun 2'nci maddesinin birinci fıkrasında belirtilen yabancı fonların, Sermaye Piyasası Kurulunca verilen portföy yöneticiliği yetki belgesine sahip tam mükellef şirketler aracılığıyla, organize bir borsada işlem görsün veya görmesin her türlü menkul kıymet ve sermaye piyasası aracı, vadeli işlem ve opsiyon sözleşmesi, varant, döviz, emtiaya dayalı vadeli işlem ve opsiyon sözleşmesi, kredi ve benzeri finansal varlıklar ve kıymetli maden borsalarında yapılan emtia işlemlerinden elde ettikleri kazançları nedeniyle, aşağıdaki şartların birlikte gerçekleşmesi halinde portföy yöneticiliği yapanlar; söz konusu fonlar için daimi temsilci, bunların işyerleri de bu fonların işyeri veya iş merkezi sayılmaz. Bu kazançlar için beyanname verilmez, diğer kazançlar nedeniyle beyanname verilmesi halinde bu kazançlar beyannameye dahil edilmez.

a) Fon adına tesis edilen işlemlerin portföy yöneticiliği yapan şirketin mutlak faaliyetleri arasında yer alan işlemlerden olması.

b) Portföy yöneticiliği yapan şirketin ticari, hukuki ve finansal özellikleri dikkate alındığında, yabancı fon ile arasındaki ilişkinin, emsale uygun koşullarda birbirlerinden bağımsız olarak faaliyet gösteren kişilerdeki gibi olması.

c) Portföy yöneticiliği yapan şirket tarafından, verilen hizmet mukabilinde emsallere uygun bedel

¹ 13.06.2006 tarih ve 5520 sayılı Kurumlar Vergisi Kanunu, 21.06.2006 tarih ve 26205 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanmıştır.

² 31.05.2012 tarih ve 6322 sayılı Amme Alacaklarının Tahsil Usulü Hakkında Kanun ile Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun, 15.06.2012 tarih ve 28324 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanmıştır.

³ 26.04.2012 tarih ve B.02.0.KKG.0.10/101-534/1876 sayılı, 6322 sayılı Kanun Tasarısı Eki

alınması ve transfer fiyatlandırması raporunun kurumlar vergisi beyannamesinin verilme süresi içerisinde Maliye Bakanlığı Gelir İdaresi Başkanlığına verilmesi.

ç) Portföy yöneticiliği yapan şirketin ve ilişkili olduğu kişilerin yabancı fonun kazançları üzerinde, sağladığı hizmet mukabilinde her ne ad altında olursa olsun hesaplanan bedeller düşüldükten sonra, doğrudan veya dolaylı olarak %20'den fazla hak sahibi olmaması.

(2) Birinci fıkranın (c) bendinde belirtilen transfer fiyatlandırması raporunun süresinde verilmesi durumunda, bu raporun ilgili olduğu hesap dönemi için portföy yöneticiliği yapan şirket, fonun Türkiye'de daimi temsilcisi sayılır. Transfer fiyatlandırması raporu verilmiş olmasına rağmen portföy yöneticiliği yapan şirket ile fon arasındaki ilişkide emsaline nazaran daha düşük bedel alınması durumunda ise sadece portföy yöneticiliği yapan şirket adına transfer fiyatlandırmasına yönelik olarak gerekli tarhiyat yapılır.

(3) Portföy yöneticiliği yapan şirketin, yukarıda belirtilen şartları sağlamak kaydıyla yabancı fondaki pay sahipliğinden doğan kazançları kurumlar vergisinden müstesnadır. Fon kazancından portföy yöneticiliği yapan şirkete düşen kısmın hesabında, bu şirkete yönetim ücreti, teşvik, prim, performans ücreti gibi her ne nam adı altında olursa olsun ödenen ücretler dikkate alınmaz. Portföy yöneticiliği yapan şirketin ve ilişkili olduğu kişilerin yabancı fonun kazançları üzerinden doğrudan veya dolaylı olarak %20'den daha fazla hak sahibi olması halinde, ilgili fon kazançlarından bunlara isabet eden tutar genel hükümlere göre vergilendirilir.

(4) Portföy yöneticiliği yapan şirketin yabancı fondaki pay sahipliğinden doğan kazançları hariç olmak üzere; fonun katılımcı ve kurucuları arasında doğrudan veya dolaylı olarak tam mükellef gerçek kişi veya kurumların kazanç payının %5'i geçmesi durumunda, tam mükellef gerçek kişi veya kurum kurucu veya katılımcılarının tamamı portföy yöneticiliği yapan şirket tarafından Maliye Bakanlığı Gelir İdaresi Başkanlığına bildirilir. Bildirim yükümlüğünün yerine getirilmemesi ya da eksik yerine getirilmesi halinde tam mükellef gerçek kişi veya kurum kurucu veya katılımcıları adına fon işlemleri nedeniyle tarh edilecek vergi ve kesilecek cezalardan portföy yöneticiliği yapan şirket müştereken ve müteselsilen sorumludur.

(5) Türkiye'de bulunan taşınmazlar, aktif büyüklüğünün %51'inden fazlası taşınmazlardan oluşan şirketlere ait hisse senetleri veya ortaklık payları veya bunlara ilişkin vadeli işlem ve opsiyon sözleşmeleri, nakdi uzlaşmayla sonuçlananlar dışında emtiaya dayalı vadeli işlem ve opsiyon sözleşmeleri, sigorta sözleşmeleri ve bunlara ilişkin vadeli işlem ve opsiyon sözleşmelerinden elde edilen kazançlar bu madde kapsamına girmez.

(6) Bu maddede düzenlenen kazanç istisnasının, söz konusu fonların Türkiye kaynaklı gelirleri üzerinden yapılacak vergi kesintilerine şümulü yoktur.

(7) Bu maddenin birinci fıkrasının (ç) bendi ile üçüncü ve dördüncü fıkralarında yer alan oranları sıfıra kadar indirmeye veya iki katına kadar artırmaya, beşinci fıkrasında yer alan oranı yarisına kadar indirmeye veya %50'sine kadar artırmaya Bakanlar Kurulu, maddenin uygulanmasına ilişkin usul ve esasları belirlemeye Maliye Bakanlığı yetkilidir.

4- YABANCI FON KAZANCI VE PORTFÖY YÖNETİCİSİ ŞİRKETLER

Makalemize konu ettiğimiz *Yabancı Fon Kazançlarının Vergilendirmesi* hususunda derinlemesine bir analiz yapabilmek için öncelikle Kurumlar Vergisi Kanunu 5/A maddesi özelinde birkaç hatırlat-

ma yapmamız yararlı olacaktır. Öncelikle Fon kavramı, halktan katılma payları karşılığında toplanan paralarla, katılma payı sahipleri adına, riskin dağıtılması ilkesi ve inançlı mülkiyet esaslarına göre, portföy işletmek amacıyla kurulan mal varlığıdır. Sermaye Piyasası Kurulu tarafından belirlenen şartları taşıyan bankalar, aracı kurumlar, sigorta şirketleri ve kanunlarında engel bulunmayan emekli ve yardım sandıkları kuruldanda izin almak suretiyle fon kurucusu olabilmektedirler. Bununla birlikte Kurumlar Vergisi Kanunu 2. maddesi birinci bendi, *“Sermaye şirketleri: 29/6/1956 tarihli ve 6762 sayılı Türk Ticaret Kanunu hükümlerine göre kurulmuş olan anonim, limited ve sermayesi paylara bölünmüş komandit şirketler ile benzer nitelikteki yabancı kurumlar sermaye şirkettir. Bu Kanunun uygulanmasında, Sermaye Piyasası Kurulunun düzenleme ve denetimine tâbi fonlar ile bu fonlara benzer yabancı fonlar sermaye şirketi sayılır.”* şeklinde düzenlenmiştir. Her ne kadar bu fonların (yerli veya yabancı) birer tüzel kişilikleri olmasa da söz konusu fonlar Sermaye Piyasası Kurulu düzenleme ve denetlemesi altında Kurumlar Vergisi mükellefi sayılmaktadır.

Aynı kanunun 3. maddesi’nde dar mükellefiyet, *“Kanunun 1. maddesinde sayılı kurumlardan kanunî ve iş merkezlerinin her ikisi de Türkiye’de bulunmayanlar, sadece Türkiye’de elde ettikleri kazançları üzerinden vergilendirilirler.”* şeklinde tanımlanmıştır. Ayrıca aynı madde hükmünde kazanç ve iratların Türkiye’de elde edilmesi ve Türkiye’de daimi temsilci bulundurulma hususlarında hükümlere yer verilmiş olup; 193 Sayılı Gelir Vergisi Kanunu hükümlerinin de bu bakımdan geçerli olacağı belirtilmiştir. Bu kapsamda Yabancı Fon Kazançları, dar mükellefiyete tabii olan (Türkiye’de kanuni ve iş merkezi bulunmayan) fonların Türkiye’de portföy yatırımları şeklinde işlenilmesi veya değerlendirilmesi sonucu mükelleflerin Türkiye’de elde ettikleri kazanç ve iratlar anlamına gelmektedir.

Makalemize konu ettiğimiz Kurumlar Vergisi Kanunu 5/A maddesinde sıkça adı geçecek olan Portföy, geniş anlamıyla bir kişinin veya kuruluşun sahip olduğu varlıkların tümünü ifade ederken; Portföy Yönetim Şirketi ise Sermaye Piyasası Kanunu⁴ 55. maddesinde ana faaliyet konusu yatırım fonlarının kurulması ve yönetimi olan anonim ortaklık şeklinde tanımlanmıştır. Aynı maddede, portföy yönetim şirketlerinin kurulması ve faaliyete geçmesi için Sermaye Piyasası Kurulundan izin alınmasının zorunlu olduğu da belirtilmiştir. Günümüzde bu kapsamda Türkiye’de yatırım fonlarının kurulması ve yönetimi konusunda yetki belgesi almış 45 tane Portföy Yönetim Şirketi vardır.

5- 6322 SAYILI KANUN DEĞİŞİKLİĞİ ÖNCESİ DURUM

Makalemizin önceki bölümlerinde de bahsettiğimiz üzere, 15 Haziran 2012 tarihinden Resmi Gazete’de yayınlanan 6322 Sayılı Kanunun 35. maddesi, Yabancı Fon Kazançlarının Vergilendirilmesi hususunda yeni bir hüküm getirmektedir. Söz konusu kanun yasalaşmadan önce yabancı fon kazançlarının vergilendirilmesi hususunda Kurumlar Vergisi Kanunu’nun Geçici 3. maddesi geçerli olmaktadır. Bu madde ile de katılımcıları ya da kurucuları tam mükellef gerçek kişi veya kurum olmayanların portföylerini yöneten ve Sermaye Piyasası Kurulunun izniyle kurulan portföy yönetim şirketlerinin bu fonların iş merkezi olarak değerlendirilmeyeceği ancak; bu fonlar açısından daimi temsilci sayılacakları hüküm altına alınmıştır. Söz konusu işlemler, Geçici 67 kapsamında %0 oranında tevkifata konu olduğundan dar mükellef fon sahipleri bakımından Kurumlar Vergisi anlamında bir beyan zorunluluğu bulunmamaktaydı. Burada dikkat edilmesi gereken iki husus vardır:

⁴ 06.12.2012 tarih ve 6362 sayılı Sermaye Piyasası Kanunu, 30.12.2012 tarih ve 28513 sayılı Resmi Gazete’de yayımlanmıştır.

1. Söz konusu yabancı fonların kazancını beyan dışı bırakan Gelir Vergisi Kanunu'nun Geçici 67. maddesi 31.12.2015 tarihinden sonra yürürlükten kalkacaktı,

2. Kurumlar Vergisi Kanunu 5/(1)-d Maddesinde Türkiye'de kurulu Fonlara tanınan istisna hükümleri Yabancı Fonlar açısının geçerli olmamaktaydı.

6- KANUN MADDESİNİN DEĞERLENDİRİLMESİ ve YORUMLANMASI

Söz konusu kanun maddesi yabancı fonların, organize bir borsada işlem görsün veya görmesin Sermaye Piyasası Kurulunca verilen portföy yöneticiliği yetki belgesine sahip tam mükellef portföy yöneticisi şirketler aracılığıyla gerçekleştirdiği aşağıdaki işlemler sonucu elde ettiği kazançları konu almaktadır:

- Her türlü menkul kıymet ve sermaye piyasası aracı,
- Vadeli işlem ve opsiyon sözleşmesi,
- Varant,
- Döviz,
- Emtiaya dayalı vadeli işlem ve opsiyon sözleşmesi,
- Kredi ve benzeri finansal varlıklar,
- Kıymetli maden borsalarında yapılan emtia,

Yabancı Fonlar, kanun metninde belirtilen şartları sağlamak şartıyla bu kapsamda elde ettikleri kazançlar için beyanname vermeyecek, diğer kazançları nedeniyle beyanname verilmesi durumun bu kazançlar beyannameye dahil edilmeyecektir.

Kanun Maddesi söz konusu istisna uygulamasını aşağıdaki şartlara bağlamıştır;

- Portföy Yöneticisi Şirket, Sermaye Piyasası Kurulunca verilen portföy yöneticiliği yetki belgesine sahip tam mükellef şirket olmalı,
- Fon adına tesis edilen işlemlerin portföy yöneticiliği yapan şirketin mutlak faaliyetleri arasında yer almalı,
- Portföy yöneticiliği yapan şirketin yabancı fon ile arasındaki ilişki, emsale uygun olmalı,
- Portföy yöneticiliği yapan şirket, verilen hizmet mukabilinde emsallere uygun bedel almalı ve transfer fiyatlandırması raporunu kurumlar vergisi beyannamesinin verilme süresi içerisinde Maliye Bakanlığı Gelir İdaresi Başkanlığına vermeli,
- Portföy yöneticiliği yapan şirket ve ilişkili olduğu kişiler yabancı fonun kazançları üzerinde, sağladıkları hizmet mukabilinde her ne ad altında olursa olsun hesaplanan bedeller düşüldükten sonra, doğrudan veya dolaylı olarak %20'den fazla hak sahibi olmamalı,

Portföy yöneticisi şirket, transfer fiyatlandırması raporunu süresi içinde (kurumlar vergisi beyannamesinin verilme süresi içerisinde) vermezse, ilgili hesap dönemi için fonun Türkiye'deki daimi temsilcisi sayılır ve bu dönemde fon tarafından elde edilen kazançlar genel hükümlere göre vergilendirilir. Ayrıca transfer fiyatlandırması raporu verilmiş olmasına rağmen emsaline nazaran daha düşük bir bedel alınması durumunda ise sadece portföy yöneticisi şirket adına transfer fiyatlandırmasına yönelik olarak gerekli tarhiyat yapılacak olup; yabancı fona ilişkin ise herhangi bir işlem yapılmayacaktır.⁵

⁵ 7 Seri Nolu Kurumlar Vergisi Genel Tebliği, 31.12.2012 tarih ve 28514 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanmıştır.

Kanun maddesi Portföy yöneticisi şirket ve ilişkili olduğu kişilere yabancı fona iştirak etme hakkı tanımış olup; bu iştiraki, sağladıkları hizmet mukabilinde her ne ad altında olursa olsun hesaplanan bedeller düşüldükten sonra, kazançları üzerinden doğrudan veya dolaylı olarak %20 ile sınırlanmıştır. Bakanlar Kurulu bu oranı % 0'a kadar indirmeye veya % 40'a kadar arttırmaya yetkilidir. Söz konusu şartlara uygun olarak portföy yöneticisi şirketin yabancı fondaki pay sahipliğinden doğan kazançları "İştirak Kazancı" olarak değerlendirilecek ve kurumlar vergisinden istisna tutulacaktır. Yabancı fon tarafından portföy yöneticisi şirkete yapılan yönetim ücreti, teşvik, prim, performans ücreti gibi ödemeler ise her halükârda kurum kazancına dahil edilerek vergilendirilecektir.

Portföy yöneticisi şirket ve ilişkili olduğu kişilerin yabancı fonun kazançları üzerinde doğrudan veya dolaylı olarak %20'den daha fazla hak sahibi olması halinde ise istisnadan faydalanılması mümkün olmayıp; %20'lik hak sahipliğine isabet eden kazançlar da dahil ilgili fondan elde edilen kazançların tamamı genel hükümlere göre vergilendirilecektir.

Kanun maddesi yabancı fonun katılımcı ve kurucuları arasında doğrudan veya dolaylı olarak tam mükellef gerçek kişi veya kurumların bulunmasına izin vermiş olup; bu durumda portföy yöneticisi şirkete bazı yükümlülükler getirmektedir. Buna göre portföy yöneticisi tam mükellef şirketin yabancı fondaki pay sahipliğinden doğan kazançları hariç olmak üzere; fonun katılımcı ve kurucuları arasında yer alan tam mükellef gerçek kişi veya kurumların kazanç payının %5'i geçmesi durumunda, tam mükellef gerçek kişi veya kurum kurucu veya katılımcılarının tamamının portföy yöneticisi şirket tarafından Gelir İdaresi Başkanlığına bildirilmesi gerekmektedir. Ayrıca bildirim yükümlülüğünün yerine getirilmemesi ya da eksik yerine getirilmesi halinde, tam mükellef gerçek kişi veya kurum, kurucu ya da katılımcılarının fondan elde ettikleri kazançları nedeniyle vergi ziyaına sebebiyet verilmesi durumunda bunlar adına tarh edilecek vergi ve kesilecek cezalardan portföy yöneticisi şirket müştereken ve müteselsilen sorumlu olacaktır.

Söz konusu kanun hükümlerine göre, Türkiye'de bulunan gayrimenkuller, aktif büyüklüğünün %51'inden fazlası gayrimenkullerden oluşan şirketlere ait hisse senetleri veya ortaklık payları veya bunlara ilişkin vadeli işlem ve opsiyon sözleşmeleri, nakdi uzlaşmayla sonuçlananlar dışında emtiaya dayalı vadeli işlem ve opsiyon sözleşmeleri, sigorta sözleşmeleri ve bunlara ilişkin vadeli işlem ve opsiyon sözleşmelerinden elde edilen kazançlar bu madde kapsamı dışında tutulmuş olup; geçerli hükümlere göre değerlendirilmeye devam edilecektir. Bakanlar Kurulu söz konusu oranları yarısına kadar indirmeye ve % 50'sine kadar arttırmaya yetkilidir.

Bahse konu edilen 5520 Sayılı Kurumlar Vergisi Kanunu 5/A maddesinin, istisna tutulan Yabancı Fon Kazançları üzerinden yapılacak vergi kesintilerine şümülü olmadığı unutulmamalıdır.

Makalemizin 3. bölümünde belirtildiği üzere; 6322 sayılı kanun ile gelen Kurumlar Vergisi Kanunu 5/A maddesi öncesinde, Türkiye'de kurulu yerli fonlar için aynı kanunun 5/(1)-d Maddesinde yazılı istisna hükmü geçerli olmaktadır, yabancı fonlar açısından geçerli bir istisna hükmü bulunmamaktaydı. Bu durumda yabancı fon kazançları açısından Kurumlar Vergisi Geçici 3. Madde geçerli olmakta ve Portföy Yöneticisi şirketler, yabancı fonun işmerkezi sayılmasa da daimi temsilcisi sayılmaktaydı. Söz konusu kazanç üzerinden Gelir Vergisi Kanunun geçici 67. Maddesi gereğince tevkifat yapılmakta ve dar mükellef fonlar açısından bu kazançlar için ayrıca Kurumlar Vergisi beyanı gerekmekteydi.

Kurumlar Vergisi Kanunu 5/A maddesinde *“Bu maddede düzenlenen kazanç istisnasının, söz konusu fonların Türkiye kaynaklı gelirleri üzerinden yapılacak vergi kesintilerine şümulü yoktur.”* denilmektedir. İlgili kanun maddesinin söz konusu olacağı bundan sonraki uygulamalarda, Yabancı fonlar Türkiye’deki elde edilecek kazanç üzerinden Geçici 67. Maddeye göre tevkifata tabii tutulmaya devam edilecektir. Bu bakımdan yabancı fonların vergilendirilmesi hususunda reel anlamda değişen pek bir şey yokmuş gibi gözükmemektedir. Ancak, yapılan değişiklikler ile Kurumlar Vergisi Kanunu Geçici 3. Maddesi yürürlükten kaldırılmış, kanunda belirtilen şartların sağlanması durumunda tam mükellef portföy yöneticisi şirket, söz konusu yabancı fonlar için daimi temsilci, bunların işyerleri de bu fonların işyeri veya iş merkezi sayılmayacağı hüküm altına alınmıştır. Bu şekilde tevkifat nihai vergilendirilme olmuş ve belirtilen şartları sağlamak şartıyla bu kapsamda elde edilen kazançlar için beyanname verilmeyeceği, diğer kazançları nedeniyle beyanname verilmesi durumun bu kazançların beyannameye dahil edilmeyeceği hüküm altına alınmıştır. Bu düzenlemeler ile Yabancı Fonlar açısından geçerli bir istisna hükmü getirilerek, yerli ve yabancı fonlar arasındaki eşitsizlik ortadan kaldırılmış olup; aynı zamanda söz konusu yabancı fonlar açısından mevcut Kurumlar Vergisi mükellefi olma riski tamamıyla ortadan kaldırılmıştır.

Bahse konu edilen düzenleme ile yabancı fon sahiplerinin elde ettiği fon kazancına istisna tanınmakta ve yabancı fona bu kazancı temin eden portföy yöneticiliği yetki belgesine sahip tam mükellef şirketin bu fonun kazançları üzerinden en fazla % 20 oranında iştirak etmesine izin vermektedir. Tam mükellef portföy yöneticiliği yetki belgesine sahip şirketin kazanç üzerinden elde ettiği en fazla % 20 oranında pay alarak elde ettiği bu tutar *“İştirak Kazancı”* olarak değerlendirilecek ve o da kurumlar vergisinden istisna tutulacaktır.

7- SONUÇ

2009 yılında hükümet tarafından yapılan açıklamalarda İstanbul’un Uluslararası Finans Merkezi olması hedef olarak belirlenmiştir. Makalemizin 4. bölümünde detaylı olarak bahsettiğimiz 6322 Sayılı Kanunun gerekçelerine bakıldığında yürütme organının kanun metni hazırlanırken bu hedefi benimsediği açık bir şekilde gözükmemektedir. Bu kapsamda Kurumlar Vergisi Kanunu’na eklenen 5/A maddesi ile Tam ve Dar mükellef fonların vergilendirilmesi hususunda mevcut eşitsizlik giderilmiş olup; Yabancı Fonların, Türkiye’de yatırım yapmalarının ve söz konusu fonların Türkiye’den yönetilmesinin teşviki anlamında gerekli düzenlemeler yapılmıştır. Her ne kadar kanun hükmü ile getirilen istisna hakkı belli şartlara bağlanmış olsa da; yabancı fon kazançlarının yanı sıra yabancı fonları yöneten Portföy Yöneticisi Şirketlerin yabancı fon kazancından elde edeceği en fazla % 20 oranındaki payın da istisna kapsamına alınması kanun gerekçesine uygun bir düzenleme olmuştur.

6322 sayılı kanunun yürürlüğe girdiği 15.06.2012 tarihinden günümüze kadar geçen süre, Kurumlar Vergisi Kanunu 5/A maddesinin amacına ulaşmış ulaşmadığının tespiti için yeterli bir süre değildir. Ancak kanun gerekçesindeki İstanbul’un *Uluslararası bir finans merkezi olması hedefi* bakımından, ülke dışı fonları Türkiye’ye çekmek ve de bu fonları Türkiye’den yönetmek anlamında başlangıç için doğru bir adım olarak değerlendirilebilir.